

Mallorca: una onada rere l'altra

Pere Salvà

Les illes, destí turístic mundial, acullen des de fa dècades un nombre considerable d'estrangers, tant estacionals com permanents. No hi ha conflicte obert però sí una clara preocupació per la sostenibilitat del procés.

1. Dades estadístiques

Segons les dades de la Revisió del Padró de Població a 1 de gener de 2007 la població de nacionalitat estrangera a les Illes Balears era de **189.437** persones que representaven el **18,4 %** de la població empadronada.

Segons l'avaluació feta per l'autor ja data 1 de gener de 2006 la població de nacionalitat estrangera resident a les Illes Balears era de 240.193 persones, de les quals 196.156 eren residents permanents i 44.034 eren residents temporals de llarga estada amb permanència superior als 3 mesos.

Segons les dades de la Direcció de Policia del Ministeri d'Interior a 31 de desembre de 2006 havia 129.226 estrangers en situació regulada. Això implica que si restam aquesta xifra a la d'empadronats a 1 de gener de 2007 obtenim la xifra de 60.211 persones no regularitzades. Això significa que el **31,78%** del estrangers es trobin en una situació irregular i que el restant **66,22%** sigui immigració documentada.

Per grans àrees de procedència la meitat dels residents de nacionalitat estrangera són originaris dels diferents 27 països que actualment formen part de la Unió Europea (50,63%). Ells segueixen en importància els estrangers procedents d'Amèrica del Sud (27,97%) i a més distància els provinents de diversos països d'Àfrica (13,39%). Les restants àrees de procedència

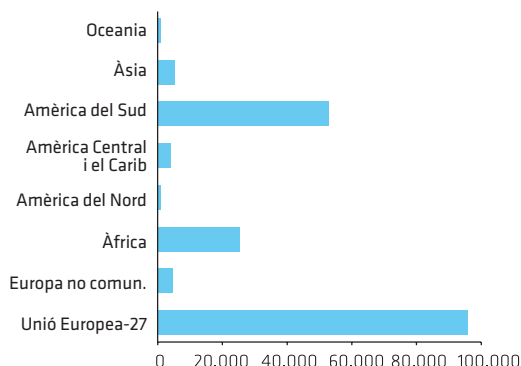
d'Àsia, Amèrica Central i el Carib, Amèrica del Nord i Oceania registren percentatges inferiors al 5% del total dels estrangers empadronats a les Illes Balears l'any 2007.

EN MENYS D'UN SEGLE, LES ILLES BALEARS HAN PASSAT DE SOCIETAT RURAL A UNA ECONOMIA TREPIDANT BASADA EN EL TURISME I ELS SERVEIS.

© iStockphoto/Justin Hornecks

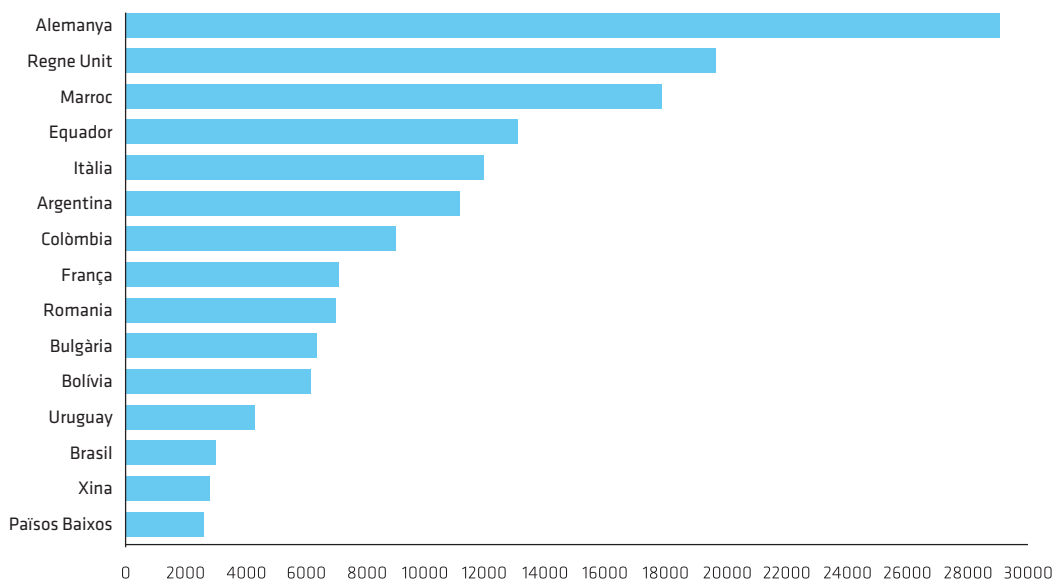
DISTRIBUCIÓ DELS ESTRANGERS SEGONS PRINCIPALS ÀREES DE PROCEDÈNCIA		
	nombre	%
Unió Europea-27	95.904	50.63
Europa no comunitària	4.594	2.42
Àfrica	25.360	13.39
Amèrica del Nord	904	0.48
Amèrica Central i el Carib	4.115	2.17
Amèrica del Sud	52.983	27.97
Àsia	5.422	2.86
Oceania	155	0.08

PRINCIPALS PAÏSOS (TOP-15) DE
PROCEDÈNCIA DELS RESIDENTS
ESTRANGERS A LES ILLES BALEARS. 2007

	nombre	%
Alemanya	29.094	15.36
Regne Unit	19.623	10.36
Marroc	17.834	9.41
Equador	13.061	6.89
Itàlia	11.900	6.28
Argentina	11.112	5.87
Colòmbia	8.999	4.75
França	7.106	3.75
Romania	7.005	3.70
Bulgària	6.356	3.36
Bolívia	6.157	3.25
Uruguai	4.288	2.26
Brasil	3.024	1.60
Xina	2.824	1.49
Països Baixos	2.619	1.38

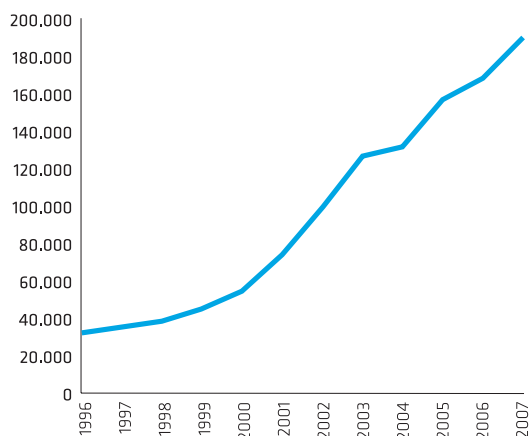
**LA POBLACIÓ ESTRANGERA FRE-
GA ARA EL 20% DEL TOTAL. EN
AQUESTA XIFRA, LÒGICAMENT, NO
S'HI COMPTA LA IMMIGRACIÓ PE-
NINSULAR, QUE JA HA HAGUT DE
PASSAR UN PROCÉS D'INTEGRA-
CIÓ DESIGUAL**

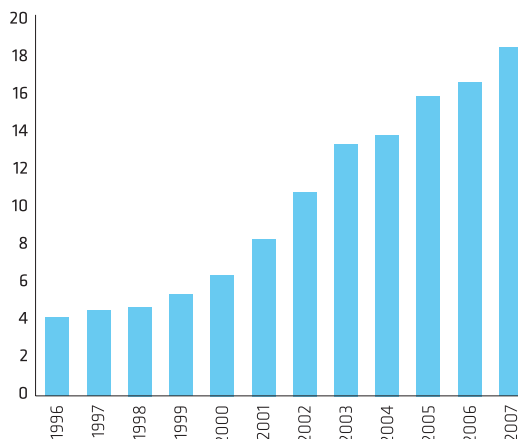
El principals països de procedència apareixen encapçalats pels estrangers originaris d'Alemanya, que representen el 15,35% del total dels estrangers. Els segueixen a certa distància els estrangers residents a les Balears procedents del Regne Unit (10,35%) i del Marroc (9,41%). El quart lloc és ocupat pels procedents

de l'Equador (6,89%), mentre que en el cinquè lloc apareixen els italians (6,28%), col·lectiu en el que segurament s'integren els argentins de doble nacionalitat italiana i argentina. El grup dels Top-10 es completa per ordre d'importància pels empadronats procedents d'Argentina, Colòmbia, França, Romania i Bulgària.

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE RESIDENTS ESTRANGERS A LES ILLES BALEARS. 1996-2007

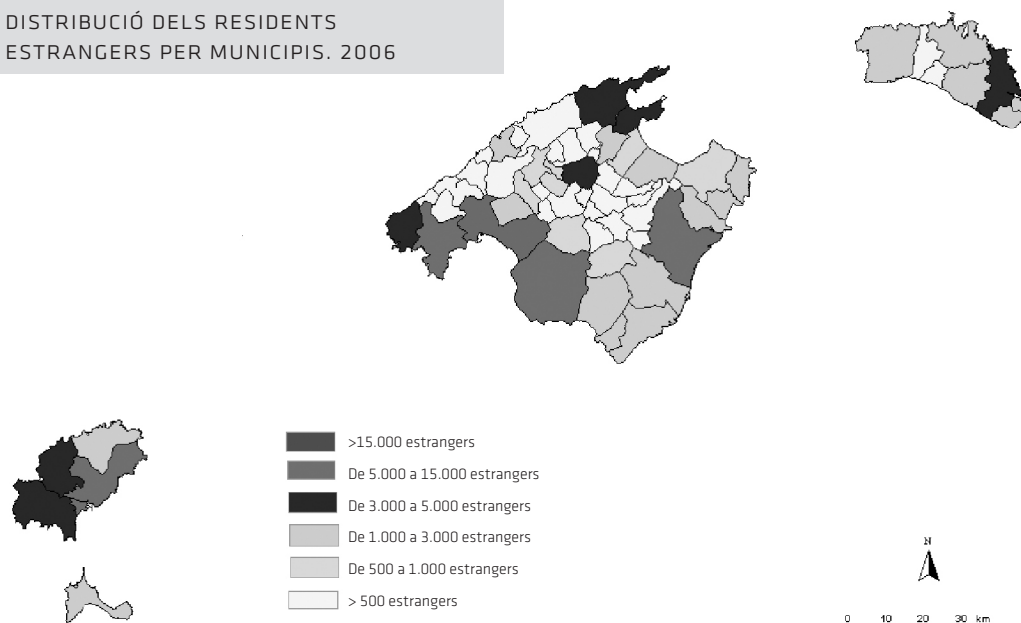

EVOLUCIÓ DEL PES DELS RESIDENTS ESTRANGERS SOBRE LA POBLACIÓ TOTAL DE LES ILLES BALEARS. 1996-2007

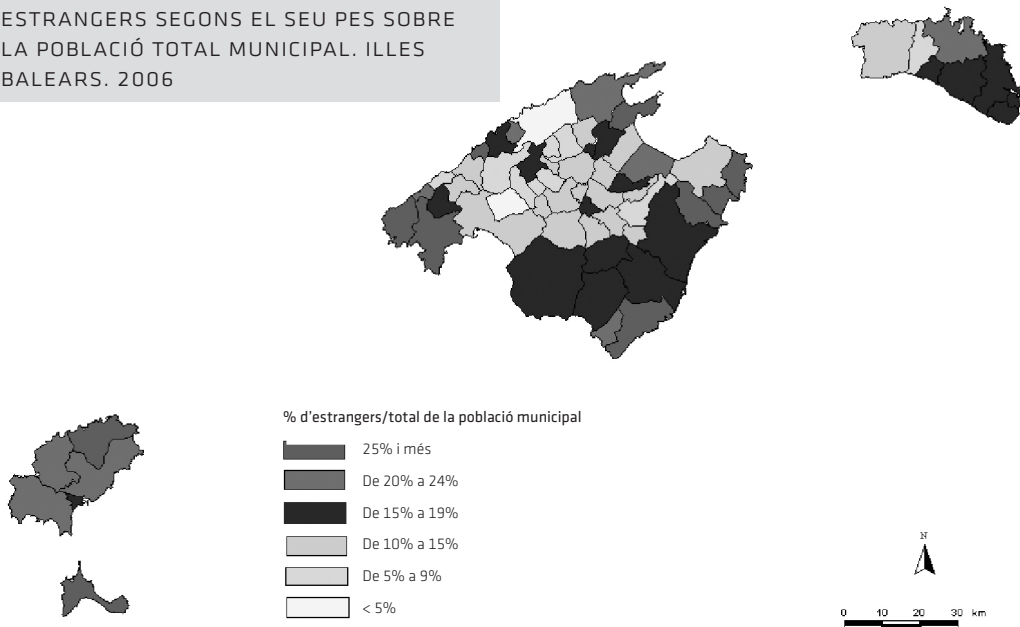

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nombre estrangers	132.102	35.100	38.098	45.017	54.729	73.614	99.744	126.505	131.423	156.270	167.751	18.933
% sobre població total	4,22	4,51	4,78	5,48	6,47	8,37	10,87	13,35	13,76	15,89	16,75	18,4

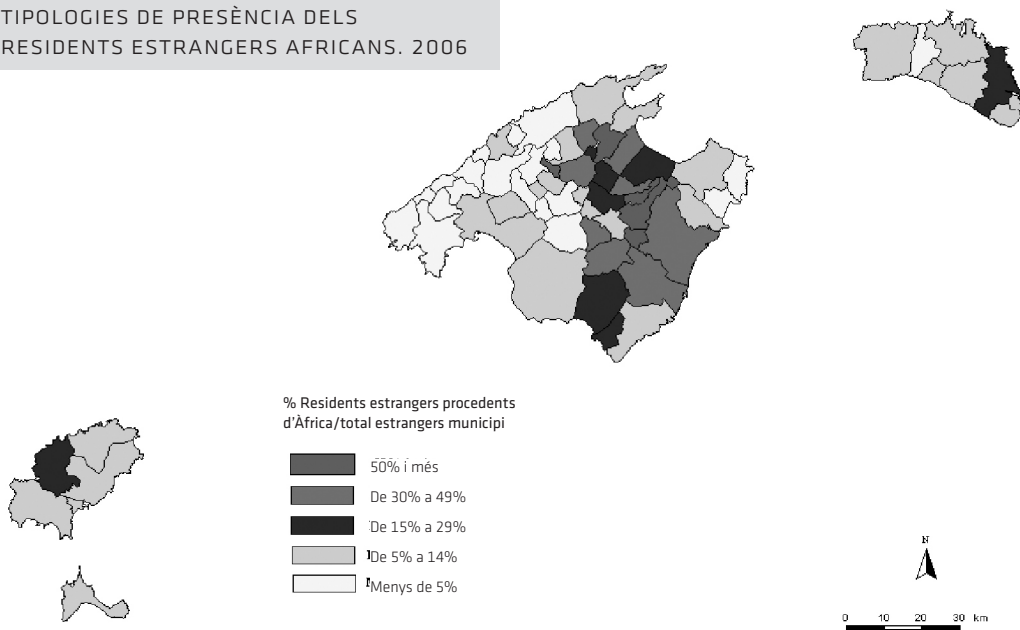
DISTRIBUCIÓ DELS RESIDENTS ESTRANGERS PER MUNICIPIS. 2006

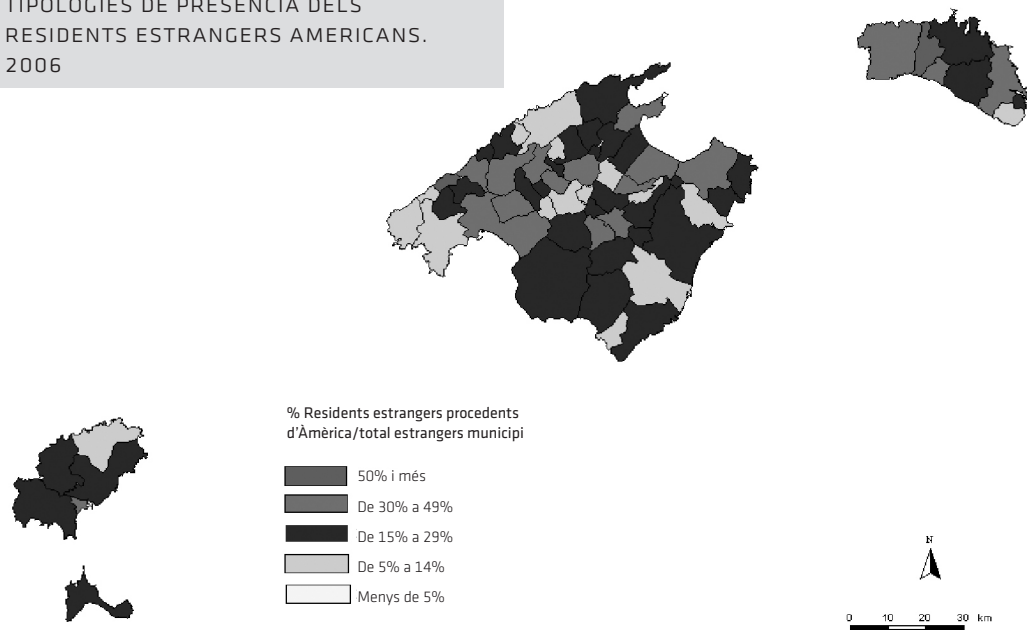
DISTRIBUCIÓ DELS RESIDENTS ESTRANGERS SEGONS EL SEU PES SOBRE LA POBLACIÓ TOTAL MUNICIPAL. ILLES BALEARS. 2006

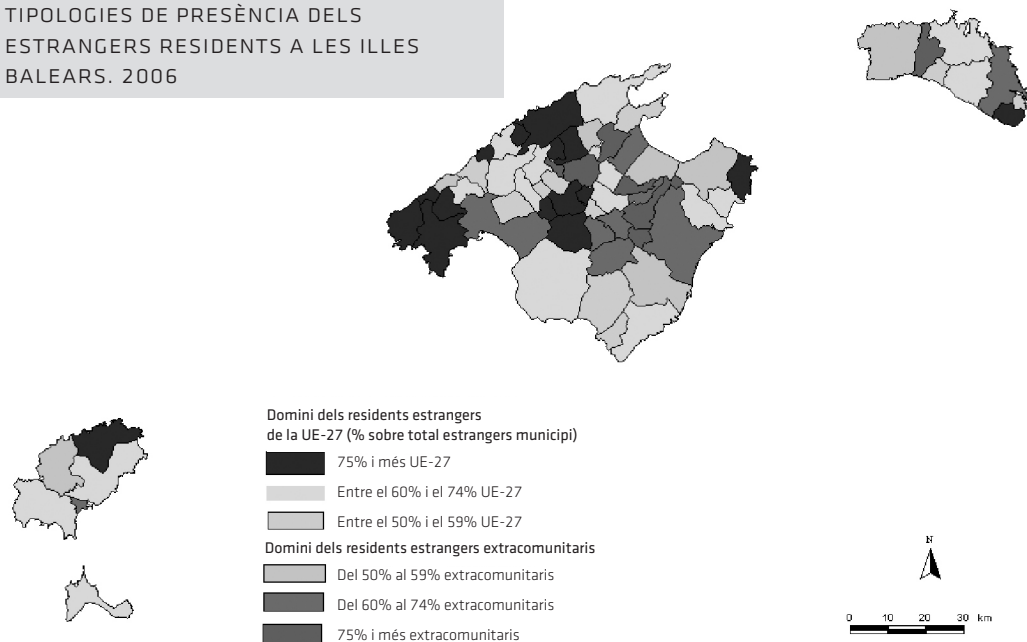
TIPOLOGIES DE PRESÈNCIA DELS RESIDENTS ESTRANGERS AFRICANS. 2006

**TIPOLOGIES DE PRESÈNCIA DELS
RESIDENTS ESTRANGERS AMERICANS.
2006**

**TIPOLOGIES DE PRESÈNCIA DELS
ESTRANGERS RESIDENTS A LES ILLES
BALEARS. 2006**

2. Polítiques d'integració

Categories legals

Existeixen tres grans categories d'estrangers: els empadronats, els residents i els que es troben en situació irregular

Drets i deures

La Llei Orgànica 8/2000 regula l'exercici i el gaudi dels drets i llibertats de les persones estrangeres immigrants a Espanya, que inclou –entre d'altres– el principi de no discriminació, el dret a mantenir i conservar la documentació que acredita la identitat personal de l'estranger (art. 4), el dret a la llibertat de circulació (art. 5), el dret a la participació pública (art. 6), el dret a

l'educació (art. 9), el dret al treball i a la Seguretat Social (art. 10 i 14), el dret a l'assistència sanitària (art. 12), les ajudes per a habitatge (art. 13), el dret a la bona administració, i el dret a la tutela judicial efectiva.

Finalment, cal esmentar que no hi ha diferències legals entre els immigrants de les Illes Balears i els de la resta de l'Estat.

Competències

	Estat	Autonòmica	Local
Fixar contingents	X		
Control de fluxos	X		
Permis de residència	X		
Permis de treball	X		

Hi ha litigis en curs entre les diferents administracions perquè les competències en matèria d'immigració a les Illes Balears només són complementàries en relació a l'acolliment, l'assistència social i la inserció del migrant.

QUADRE RESUM SOBRE ELS DRETS RECONEGUTS PER LA LLEI ORGÀNICA 8/2000, PEL REGLAMENT D'EXECUCIÓ I PER LA NORMATIVA VIGENT D'ESTRANGERIA

Drets	Tots	Empadronats	Residents
Participació pública	No	No	Sí, atenent criteris de reciprocitat
Manifestació i associació	No	No	Sí
Educació	Sí (obligatori)	Sí (obligatori)	Sí (obligatori)
Accés al treball a l'Administració pública	No	No	Sí
Llibertat de sindicació i vaga	No	No	Sí
Assistència sanitària	Limitat a: Menors de 18 anys, embarassades, en casos d'urgència a qualsevol persona	Sí, accés a targeta sanitària sense recursos (<1.009.680 PTA/any) Doc.: cert. empadronament, passaport, declaració Hisenda	Sí
Ajudes en matèria d'habitatge	No	No	Sí
Seguretat Social i Serveis socials	Sí: serveis i prestacions socials bàsiques	Sí: serveis i prestacions socials bàsiques	Sí: prestacions i serveis de la SS generals i específic
Reagrupament familiar	No	No	Sí
Assistència jurídica gratuïta	Sí, en casos de denegació d'entrada, expulsió o sortida obligatòria i procediments d'asil	Sí, en casos de denegació d'entrada, expulsió o sortida obligatòria i procediments d'asil	

Serveis prestats per les administracions

	Estatatal	Autonòmica	Local
Socioeconòmic	X	X	X
Financer	X		
Laboral	X		
Lingüístic	X	X	X
Religiós			X
Polític	X	X	X
Assessoria legal	X	X	X

Els immigrants solen preocupar-se bàsicament pels programes d'inserció i/o acolliment que desenvolupen les entitats locals i/o autonòmiques. L'aprofitament és diferent segons els llocs de procedència i el coneixement dels idiomes dels llocs. A les Illes Balears es registra un major aprofitament per part dels immigrants provinents dels diferents països llatinoamericans que no pas els africans i/o asiàtics.

Cursos de llengua i cultura

Hi ha diferents cursos de cultura i llengua catalana a les Illes, si bé el nombre de participants és percentualment baix, ja que en general solen tenir problemes d'horaris i temps lliure per una part i un major interès per conèixer el castellà que el català.

Amb tot, és un fet clar que les persones immigrants estrangeres, de manera majoritària, demostren interès per conèixer la cultura de les Illes. En aquest sentit es manifesten el 91,6% dels provinents del Sud i el 96,2% dels originaris del Nord. D'altra banda, la gran majoria de persones immigrants estrangeres, tres de cada quatre del Nord i una de cada dues del Sud, coneixen festes i tradicions pròpies de l'illa on resideixen.

Teixit associatiu

Hi ha a l'actualitat moltes associacions d'immigrants que realitzen activitats, especialment en l'àmbit de l'acolliment i formació, si bé mol-

tes vegades són molt disperses i amb objectius no massa clars. A elles cal afegir les que es dediquen a assessorament jurídic i formació (per exemple CITE de CC.OO) i les de beneficència (com per exemple CARITAS)

Pel que fa a la vida social, els immigrants estrangers acostumen a trobar-se amb freqüència amb altres persones immigrades. El carrer, la plaça, els cafès i les botigues són els llocs de trobada més habituals. Cal notar que els immigrants estrangers no han trencat els lligams amb el país d'origen i que es relacionen amb amics i familiars sobretot per telèfon, Internet i correu. Respecte de la interacció amb els autòctons, la barriada, el lloc de treball i el temps d'oci i de diversió són els llocs preferents i els moments on i quan els immigrants estrangers es relacionen amb la societat d'acollida.

Dret de vot

No, pels immigrants de nacionalitat estrangera. La CAIB es regeix per la mateixa legislació de l'Estat Espanyol.

© Stockphoto/Andrés Peón Palmer

3. Dimensió econòmica i social

Impacte econòmic de la immigració

Pel que fa a l'any 2002, l'eix principal de motivació de les migracions estrangeres a les illes és majoritàriament de caràcter econòmic, tal com ho manifesten el 83% i el 48% de les persones immigrants de països del Sud i del Nord, respectivament. Així mateix, la motivació residencial abasta el 52% dels immigrants vinguts del Nord. Cal observar que els dos perfils, Sud i Nord, corresponen a dos corrents de procedències: països pobres i països rics.

Del Sud, només el 65% de les persones venudes han millorat els seus ingressos, tot i que el 32% no superen el nivell del sou mínim legal. Gairebé el mateix percentatge de persones, el 33,7%, manifesta que no té cap tipus de contracte. S'observa, també, que en el moment de la consulta, els mesos de juny i juliol, aproximadament el 20% de les persones enquestades no estarien treballant, justament en temporada alta en què la taxa d'atur, a les illes, se situava al voltant del 4,3. Tot i això, més de dos terços dels immigrants envien remeses de diners als seus països i quasi el 16% n'envia en espècie, tèxtils bàsicament. També es recull que més del 51% dels immigrants no paguen impostos. Un percentatge semblant, el 51,5%, no contesta a la pregunta de si paga la Seguretat Social. Amb tot, la gran majoria, el 85%, volen quedar-se definitivament. Una cinquena part fa més de cinc anys que viu a les illes i només el 14,3% pensen dur la seva família.

El retrat del Nord mostra un perfil sensiblement diferent. El 67% són assalariats i el 30% correspon a immigració empresarial o professional. Només un 13% de la immigració laboral té uns ingressos per sota dels sis-cents euros mensuals. I quasi l'1,5% manifesta que no té cap tipus de contracte. El 3,8% de les persones con-

sultades diu que no té feina. Cal assenyalar que la mostra d'aquest col·lectiu es va dur a terme durant els mesos de desembre i gener, moment en què la taxa d'atur de la comunitat se situava en el 9%. S'observa que només el 5% dels immigrants laborals envia remeses de diners als seus països. Les inversions empresarials a les Illes han estat motivades majoritàriament, en un 67%, perquè hi ha unes expectatives favorables de mercat.

Gairebé el 83% paga impostos, mentre que únicament el 51% estaria donat d'alta a la Seguretat Social. Comentari a part s'ha de fer de la immigració estrangera residencial del Nord, dels quals el 69% diuen que tenen ingressos entre 1.000 i 3.000 euros i que més d'una tercera part rep transferències dels seus països d'origen. En conjunt, el 63% dels immigrants del Nord han realitzat inversions immobiliàries a les Balears. A tot això s'ha d'afegir que el 71% dels consultats volen quedar-se per sempre aquí, que quasi el 79% fa més de cinc anys que viu a les Illes i que la gran majoria de persones immigrants que tenen una propietat la volen seguir conservant.

El mercat de treball de les Balears es troba força influït per les immigracions d'estrangers. La seva participació en el total de les afiliacions a la Seguretat Social ha passat del 6,64% de l'any 1999 al 9,96% del 2002. Durant aquest any, per primera vegada, les afiliacions d'estrangers han permès que el creixement del total d'afiliacions a les illes no fos negatiu. També, per primer cop durant aquest any, les afiliacions d'immigrants del Sud han igualat les afiliacions dels immigrants del Nord. Es planteja la hipòtesi, que no s'ha pogut confirmar, d'una destacada mobilitat interprovincial de treballadors immigrants estrangers, segons la informació obtinguda de l'any 1999 (únic any disponible), que va suposar una sortida neta d'aquests treballadors cap a d'altres indrets de l'Estat equivalent al 3,86% d'afiliacions d'estrangers a la Seguretat Social. En aquest sentit i pel que fa al període 2000-2002, l'efecte estacional maig-octubre que s'observa és molt més pronunciat per al col·lectiu d'immigrants estrangers afiliats que per al conjunt d'afiliacions.

També els contractes dels treballadors estrangers han passat del 7,86% del total de l'any 1998 al 18,8% del 2002. S'ha d'observar que el total de contractes registrats a les Balears a tots els treballadors ja mostren creixements negatius durant els dos darrers anys. Els totals de contractes i afiliacions presenten, al llarg dels últims quatre anys (1999-2002), signes d'al·lentiment en els seus creixements, i fins i tot una evolució negativa durant els anys 2001 i 2002 pel que fa als contractes. Aquestes magnituds referents als treballadors estrangers, tot i tenir uns increments molt destacats, experimenten una moderació dels seus creixements.

L'estimació que s'ha fet del balanç econòmic que suposa la repercussió econòmica de la immigració estrangera, des d'una òptica estrictament pública i referent a l'any 2001, permet opinar que a les Balears el total dels fluxos migratoris dona com a resultat un clar superàvit que es pot avaluar en el 39% dels ingressos recaptats. Aquest superàvit podria anar augmentant si es normalitzés la situació legal dels treballadors estrangers. També queda per plantejar la hipòtesi, en la mesura que es confirmés el retorn de treballadors estrangers als seus països d'origen o a d'altres països, que les aportacions fetes a la Seguretat Social no tindran l'equivalent prestació de les seves pensions en el futur.

Autoocupació

L'autoocupació forma part de molts dels programes d'inserció sociolaboral de les Illes Balears. Però pensam que les iniciatives són poques i queden reduïdes a programes de microcrèdits, ja que hi ha una desconfiança per part de les entitats financeres i/o bancàries a la concessió de crèdits als immigrants.

Economia submergida

Per combatre-la, primer cal donar informació als immigrants. Solucionar la situació legal. Segon, resoldre el problema de comunicació i

idioma. Tercer, donar formació professional adequada i adaptada a les necessitats de la regió. Quart, iniciatives d'inserció sociolaboral i resolució de la problemàtica de l'habitatge. Cinquè, després de la fase d'acolliment i seguiment passar als serveis generals de la població. Les polítiques públiques actuals són poc significatives globalment per la manca de recursos humans i econòmics per resoldre satisfactòriament la situació actual de les Illes Balears.

Pobresa, atur, marginalitat

Si ens referim a ingressos inferiors al 50% del jornal mig de les Illes Balears, es pot assegurar que un 20% dels estrangers es troben en una situació de pobresa relativa. L'atur es superior al 10 per cent en els estrangers de motivació laboral no qualificats.

Pel que fa a la delinqüència, les dades estadístiques sobre delictes i persones detingudes fan referència a les infraccions comeses per persones estrangeres en general, i no per immigrants en particular. A més, les dades es troben condicionades tant per les metodologies emprades com, conjunturalment, per altres factors i circumstàncies que poden modificar-les molt sensiblement. Encara que hi ha motius per no atorgar una significació decisiva al nombre de persones empresonades, hem de subratllar l'augment, constant i accelerat, del nombre de persones estrangeres internades als centres penitenciaris de les Illes. Així, l'any 2002 a la presó de Palma els interns estrangers representaven el 19,5% del nombre total, mentre que a Eivissa eren del 41%.

També creix a la societat de les illes la percepció de la immigració com a causa de la inseguretat i la delinqüència, tot i que aquesta percepció social no s'adreça a tots els immigrants estrangers sinó que sols fa referència als originaris del Sud. Aquesta percepció troba el seu suport en dos fets objectius que coincideixen en el temps: l'augment de la inseguretat i l'augment del nombre d'immigrants arribats a les Balears.

Ara bé, és injust, i arriscat, per a la integració i la convivència amb i dels nouvinguts, alimen-

tar la percepció indiscriminada i sense matisos que hi ha relació entre immigració, delinqüència i inseguretat. En aquesta qüestió, com en qualsevol altra, que fa referència, entre altres, a les persones i a les actituds personals, no tenen cap sentit les generalitzacions, sinó que cal subratllar la importància del fet que màfies i grups de delinqüents organitzats han aprofitat –i aprofiten– la vinguda d'immigrants estrangers a les Illes per entrar i operar aquí de manera delictiva.

I un últim apunt: els sense papers no són delinqüents. Encara que les lleis vigents els consideren en situació il·legal pel simple fet de no tenir la documentació exigida, cometen com a màxim una infracció administrativa.

Accés a les institucions financeres

No, depèn dels avals i les circumstàncies del demandant. Hi ha més confiança en els sudamericans que en els africans. Depèn també del seu poder adquisitiu.

Accés a l'habitatge

Hi ha desconfiança en els llogaters i per tant es donen moltes situacions de sobreocupació

L'escola

Avui per avui encara no estan clares les conseqüències de la immigració ja que la gran onada de migrants estrangers és recent a les Illes Balears. I els estaments educatius responen com poden. Cal pensar que existeixen més de 20.000 alumnes d'ensenyança no universitària que són estrangers.

L'alumnat estranger, tant del Nord com del Sud, prefereix, de forma majoritària, l'escola pública ja que s'hi matricula més del 80%. Pel que fa a la integració al sistema educatiu, més del 45% dels alumnes provinents del Sud han patit dificultats al començament de la seva escolarització, mentre que la proporció es redueix

sensiblement, fins al 15%, en l'alumnat originari del Nord.

La dificultat comuna a tots dos grups és la que deriva de la llengua vehicular de l'ensenyament, el català. Per als del Sud s'hi afegeixen, sovint, com a dificultats, la incorporació tardana a l'escola amb el curs ja iniciat, el nivell diferent dels estudis (el 22,5% dels infants que arriben a les illes des del Sud mai no han estat escolaritzats abans) i el rebuig dels companys. Amb tot, les dificultats assenyalades s'esvaeixen quasi del tot després d'un curs d'escolarització i el 92% dels immigrants manifesten que els seus fills estan satisfets i integrats a l'escola.

Si ens centrem ara en les dades, durant el curs 2002/2003, el 9,29% del total d'alumnes matriculats als centres docents no universitaris de les Balears eren estrangers. A finals d'aquest mateix curs, a les Balears, teníem un alumnat estranger que provenia de l'Europa comunitària en una quarta part; que era originari de l'Amèrica Llatina en més del 43%, mentre que des d'Àfrica, i sobretot des del Magrib, en venien un 17%. Es constata, així mateix, un augment continuat de l'alumnat provinent dels països de l'Est.

Per illes, Mallorca concentra més de tres de cada quatre alumnes estrangers matriculats als centres docents no universitaris de les Illes. Eivissa en reuneix el 13,9%, seguida de Menorca amb el 8,7%. Formentera té el 0,9% de la totalitat d'alumnes estrangers matriculats. Quinze municipis de Mallorca concentren dos de cada tres alumnes estrangers matriculats a les illes, i el 87% dels que ho feren a l'illa major durant el curs 2002/2003. A Menorca, Ciutadella ha multiplicat per més de quatre vegades el nombre d'alumnes estrangers, i Maó ho ha fet per més de tres vegades durant el darrer quadrienni. Eivissa ha multiplicat per 3,8 vegades el nombre d'alumnes estrangers matriculats als centres escolars del municipi de la capital.

Aquesta realitat dibuixa un panorama educatiu plural i diversificat. Sense tenir en compte les nostres dues llengües oficials, tenim alumnes que parlen 82 llengües maternes i que provenen de 160 nacionalitats, encara que les sis més importants representen el 68,7% de tot l'alumnat estranger.

4. Xenofòbia

La valoració conjunta dels resultats de la consulta efectuada ens permet afirmar que la població balear mostra actituds de comprensió, tolerància i solidaritat respecte als col·lectius d'immigrants estrangers. Es pot considerar que la població resident illenca està relativament sensibilitzada amb la problemàtica que envolta el fenomen de la immigració d'estrangers. Cal assenyalar que majoritàriament les respostes a les preguntes de l'enquesta ens fan intuir que generalment es refereixen a la immigració d'estrangers procedents de països menys desenvolupats que conformen el corrent de direcció Sud-Nord. Pensem que hi ha actituds diferenciades segons la procedència dels col·lectius i que sempre quan es pensa en el fenomen migratori d'estrangers es pensa en el Sud. Les actituds positives enfront de la immigració estrangera considerem que queden paleses amb les respostes referents a l'opinió que manifesta que els immigrants necessiten ajuda i actituds de solidaritat, al mateix temps que un alt percentatge dels enquestats creu que els nous immigrants són persones normals i corrents. Aquesta percepció implica una certa progressió en el procés de normalització respecte a la presència d'aquests nousvinguts. Es pot afirmar, així, que com més immigració menys xenofòbia, especialment si s'incrementa cada vegada més el coneixement i la relació directa de la població resident i els nous col·lectius d'arribats.

Els que expressen actituds que podem considerar més xenòfobes són aquells segments de la població que identifiquen els col·lectius d'immigrants estrangers o part d'ells com a causants de totes les noves situacions problemàtiques cap a les que han derivat les Illes Balears (increment de la delinqüència, augment de la misèria, problemes econòmics, problemes de confrontació cultural, augment d'estrangers a les escoles, incidència en la demanda de serveis sanitaris...). Gran part d'aquests residents fan incidència sobre el nombre excessiu de nous immigrants estrangers i vinculen l'increment de la seva pre-

sència amb hipotètiques situacions de competència laboral (ocupacions més barates de mà d'obra que impliquen situacions de substitució de mà d'obra dels residents per la de procedència estrangera), increment de la venda de droga i/o situacions d'inseguretat ciutadana. Són, en definitiva, portaveus d'una transmissió de sensació d'invasió representada per diferents competicions per l'ús d'espais públics, del mercat laboral, dels serveis socials i/o de la progressió social.

EL 31,78% DELS ESTRANGERS RESIDENTS A LES BALEARS ES TROBEN EN UNA SITUACIÓ IRREGULAR I EL RESTANT 66,22% ÉS IMMIGRACIÓ DOCUMENTADA

Partit/moviment declaradament xenòfobs

Fins ara no ha aparegut cap partit, tot i que sembla que hi ha algun petit moviment de tipus de bandes juvenils, si bé no tenen una actuació significativa.

Factors de rebuig

Costums i d'ordre públic. Diferents modes d'entendre els espais públics. Confrontació de costums especialment amb els emigrants creients i/o de procedència musulmana.

Mass media

Es mouen segons els interessos i les notícies. Generalment són tolerants.

Episodis de conflicte

A excepció de conflictes molt puntuals fins ara no hi ha hagut brots o episodis de violència.

5. Temes de debat

Sí que existeix un debat, generalment lligat al dret de controlar l'afluència migratòria per una part i perquè aquesta afluència sigui controlada per la comunitat autònoma.

Evolució històrica

Generalment sol fugir dels conflictes i es tanca en la recerca d'una situació laboral que permeti sobreviure i tenir els serveis necessaris i bàsics coberts. Inicialment a les Illes no hi hagut conflictes perquè el mercat laboral formal i informal ha possibilitat feina a la majoria dels nous vinguts. La qüestió es si s'entra a una dinàmica d'estancament i comencen a sorgir problemes de competència.

Zones de procedència i cohesió cultural

Si, bàsicament entre grups dels mateixos països, però també es donen situacions de confrontació entre persones d'un mateix país. Hi ha diferenciacions entre els de procedència africana i els llatinoamericans. I actualment entre aquests i els nouvinguts d'antics països de l'Europa de l'Est, més apreciats per la dedicació laboral

S'ha tractat de processos d'integració econòmica. El que han consolidat la seva situació laboral han realitzat processos de reagrupació familiar i a través d'ells d'inserció social en la societat illenca. Ara encara no es pot parlar de model ja que una gran part dels migrants estan a la primera fase que es la fase de la immigració individual. Cal veure en els propers anys si es mantenen a les Balears i si comencen processos de reagrupació familiar o formació de parelles mixtes. Cal indicar que el nombre de matrimonis on almenys un dels cònjuges és estranger representa els 33% del total del matrimonis celebrats en el 2006.

Elements més rellevants

Quan identitats diverses coincideixen en una mateixa societat, es produeix de manera inevitable un fenomen de confrontació cultural, sovint conflictiva i dolorosa. La història ens ensenya com reaccionaren els nostres avantpassats davant *els diferents* que els envaïren, conquistaren, ocuparen i sotmeteren. De les actituds que tinguem ara davant els immigrants estrangers que arriben depèn un futur conflictiu o enriquidor.

El nostre futur col·lectiu es troba condicionat per les decisions que adoptem ara sobre com volem viure: si ignorant-nos, els col·lectius diversos que coincidim a les Illes, o d'una manera oberta i participativa. Ningú no pot oblidar que som un poble de diversa textura, a mig fer, com tots els pobles. Que hem d'acabar-lo entre tots, amb l'aportació de cada un de nosaltres.

Cal que no oblidem mai que la nostra identitat col·lectiva, malgrat que és la nostra, no és superior a cap altra. És fruit de moltes intervencions, de petjades de molts pobles, de moltes pertinences.

A l'hora de plantejar-nos la integració recíproca amb els nouvinguts, cal tenir presents alguns pressupòsits fonamentals: la nostra capacitat de valorar el que som i d'engrescar-los en un projecte comú; la capacitat de posar-nos en el seu lloc, per entendre les dificultats que han de superar, i disposar les mesures adients perquè puguin satisfer els seus drets fonamentals amb normalitat.

Així i tot, la integració i la convivència amb els diferents mai no serà un procés senzill ni fàcil, sinó complex i sovint conflictiu.

Ens agradi o no, els nouvinguts són part del nostre present. És per aquest motiu que, amb ells, hem de construir el futur. Sense oblidar, rebutjar ni menystenir el passat, que és el que ens ha fet tal com som avui en dia. Ens hem d'engrescar a bastir conjuntament la nostra realitat, sense que ens facin por les transformacions que el nostre poble haurà d'assumir.

PERE SALVÀ és catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de les Illes Balears